

משבר הרגעים הגדולים

שוב זה קורה . דווקא ברגעי שיא כאשר מתרחש ארוע יוצא דופן קורה משהו נורא שמקלקל את כל המעמד. סוף סוף עומד התהליך של המשכן להגיע אל קו הסיום. לאחר הכנות מדוקדקות וממושכות של חדשים רבים מגיע הרג ע לו כולם ייחלו והוא הקמת המשכן והשראת השכינה. ואכן רגע זה מגיע והתורה מתארת את גודל הרגע במילים: " וירא כבוד ה' אל כל העם, ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העולה ואת החלבים וירא כל העם וירונו ויפלו על פניהם " (ויקרא ט', כג). אך מיד לאחר מכן קורה דבר נורא שמשאיר את כולנו פעורי פה ונדהמים: " ויקחו בני אהרון נדב ואביהוא איש מחתנתו ויתנו בהן אש וישימו עליה קטורת ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא ציוה אותם. ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו לפני ה' ". אותן מילים המתארות את יציאת האש ואת ההתגלות מתארות את יציאת האש והריגת בני אהרון. נלאו פרשני הדורות להצביע על חטאם של בני אהרון. מצד אחד זהו חטא חמור דיו כדי לגרור עונש של מיתה נוראית, ומצד שני איך ייתכן שבני אהרון עשו מעשה כה חמור. לא ניכנס במסגרת זו לדיון בחטא אלא בעצם התופעה של ארוע כל כך גדול שהוחמץ, וכן על התגובות בעקבות הארוע. איננו צריכים לעמול קשה כדי להשוות מקרה זה לארוע של מעמד הר סיני והסיום הצורם שלו בחטא העגל. ללא ספק מעמד הר סיני הינו ארוע מכונן בתולדות עם ישראל, אך אי אפשר לשפוט את הארוע ללא הסיומת הקשה שלו בחטא העגל. השאלה היא האם ניתן ללמוד משהו מעצם תופעה הנשנית הזו של ארוע כה גדול וסיום כה טראגי. דומה שמלאכת ההשוואה מתבקשת מכיון שבמוקד שני הארועים נמצא אהרון הכהן. בשני המקרים אהרון קשור לעניין בין אם זה על ידי השתתפות כזו או אחרת בחטא ובין אם זה בעובדה ששני בניו הם מבצעי החטא השני ואהרון נאלץ להגיב ולהתמודד עם העניין. כאשר חושבים לעומק על העניין ניתן לראות משהו שחו זר על עצמו בשני המקרים. ישנה תופעה של אנשים שמחליטים לבצע פולחן ועבודה שלא על פי ציווי של הקב"ה. לאור שני מקרים אלה ניתן לחשוב שיש כאן מגמה מסויימת של סכנה הטמונה ברגעים כה גדולים. באותם רגעים בהם נפש האדם מתעלה למרומים ומחפשת ביטוי מושלם לתחושת התעלות זו, ישנה סכנה שהביטוי יופיע בדמות פעולה בלתי מבוקרת ובלתי רצויה. בנפרד ממסר זה יש מקום לעמוד על תפקידו של אהרון בשני המקרים. קשה להיכנס לנעליו של אהרון הכהן ברגעים אלה, אך ניתן לשער את גודל השבר שהוא חש. במישור האישי נלקחים ממנו שני בניו האהובים בנסיבות נוראיות, ובמישור הכללי שוב מוצא אהרון את עצמו במרכז של רגע גדול שהופך למפח נפש. אך כאן גם מצוי ההבדל הגדול והמסר של פרשה זו. בחטא העגל ישנה נימה של ביקורת על אהרון על כך שלא הצליח למנוע את הידרדרותו של העם. משה פונה אל אחיו במילים: " מה עשה לך העם הזה כי הבאת עליו חטאה גדולה? ", ואילו כאן עוצמת הארוע הינה בתגובה האצילית של אהרון: " ויידום אהרון ". אם נרצה, בשני המקרים נוקט אהרון בשתיקה מסויימת. שם השתיקה אינה רצויה ואינה מקובלת, ואילו כאן היא שיעור גדול לכולנו. הפסיביות בחטא העגל נבעה מחוסר יכולת לעמוד מול העם, ואילו השתיקה כאן מלמדת על עוצמה בלתי רגילה של עמידה מול ה' וקבלת מרותו. ברגע זה הצטוו גם אהרון ובניו שלא לחלל את כהונתם ולהמשיך לתפקד כרגיל במשכן. יש כאן התנהגות נעלה של שימת הצרכים הפרטיים שלהם בצד לנוכח צרכי עם ישראל. הביטול העצמי הזה הינו פסגה של עבודת ה' שבה האדם מצליח לשים את רצונו של ה' לפני רצונו. בכך ישנו תיקון גם לחטא העגל וגם לחטא של נדב ואביהוא. בעוד מספר ימים נציין את יום הזיכרון לשואה ולגבורה, ושבוע לאחר מכן נציין את יום הזיכרון לחללי צה"ל ונחגוג את יום העצמאות. דומה שגם בדורנו ישנו חיבור בלתי אפשרי בין רגעי שיא של התעלות לבין תהומות של אבל ודכדוך. גם בדורנו עדים אנו לקשר שבין רגעי התעלות הקשורים עם נסיבות נוראיות. בעומדנו מול ימים אלה ניתן להרגיש שישנו קשר וחיבור בין רגעי השמחה והאבל. נראה ברור שישנו קשר בין השואה לבין תקומת מדינת ישראל, אך בשום פנים ואופן איננו מתיימרים להבין ולהסכים עם המחיר. ברגעים אלה הולכים אנו בדרכו של אהרון הכהן שלימדנו לעמוד ולשתוק אל נוכח הכאב העצום, ולקוות שה' יביא לנו גאולה שלימה במהרה בימינו. שבת שלום, הרב יוני ברלין, מנהל בית הספר